

Avdelningen för räddningstjänst och olycksförebyggande Ärendenr: 2020-11116
Sandra Danielsson
010-240 3686
sandra.danielsson@msb.se

Konsekvensutredning vid regelgivning - Föreskrifter och allmänna råd om kommunala handlingsprogram enligt lagen om skydd mot olyckor

Allmänt

Beskrivning av problemet och vad som önskas uppnås

Riksdagen har beslutat om ändringar i lagen (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) med syfte att stärka såväl den statliga styrningen av kommunernas arbete med skydd mot olyckor som den kommunala styrningen av arbetet. Ändringarna har trätt ikraft 1 januari 2021. Det övergripande syftet är ett bättre skydd mot olyckor i Sverige. Handlingsprogrammen är kommunernas styrdokument för räddningstjänst och olycksförebyggande. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) ges i förordningen (2003:789) om skydd mot olyckor (FSO) föreskriftsrätt om programmets innehåll och struktur. För lagtext, se bilaga.

Kommunerna kan välja att ha ett program för förebyggande och ett för räddningstjänst, alternativt lägga samma båda program till ett gemensamt. De förändrade kraven i LSO på handlingsprogram gäller främst programmet för räddningstjänst.

Förändringarna i lagen innebär bl.a. att kraven på kommunernas handlingsprogram förtydligas. Förarbetena anger att syftet med ändringarna är att handlingsprogrammen ska bli konkretare, hålla högre kvalitet och bli mer jämförbara, så att skyddet mot olyckor blir mer likvärdigt över landet. En annan brist som lyfts upp i förarbetena till ändringarna i LSO är att den röda tråden mellan kommunens lokala riskbild, mål och kommunens förmåga till skydd mot olyckor behöver bli tydligare.

De nationella målen för skydd mot olyckor som anges i lagen om skydd mot olyckor syftar till att vara riktningsgivande och innehåll och struktur behöver därmed enligt förarbetena regleras på en lägre författningsnivå. MSB har därför bemyndigats att utfärda föreskrifter. Föreskrifterna bör enligt förarbetena säkerställa den röda tråden, samt bidra till att göra programmen mer enhetliga, konkretare och mer jämförbara. Enhetligheten och

jämförbarheten ska också bidra till att statens tillsyn underlättas. Även kommunernas samverkan med varandra förväntas underlättas.

Beskrivning av alternativa lösningar och vilka effekterna blir om någon reglering inte kommer till stånd

MSB bedömer att alternativet att inte utfärda föreskrifter inte är ett lämpligt alternativ. Regeringen har i förarbetena varit tydliga med att reglering av innehåll och struktur i kommunernas handlingsprogram bör ske på en lägre författningsnivå än lag för att uppnå syftet med lagstiftningen och komplettera de nationella mål som finns i LSO. Riksdagen har genom sitt beslut om ändringar i LSO ställt sig bakom detta och regeringen har därefter kompletterat med det formella bemyndigandet.

Det finns idag inga föreskrifter om kommunernas handlingsprogram och MSB (eller någon annan myndighet) har inte heller meddelat allmänna råd om desamma. Alternativet att enbart ge ut allmänna råd om handlingsprogrammets innehåll och struktur bedöms inte ge den styrning som krävs. MSB har inte heller i sitt remissvar angående regeringens förslag på utvecklad styrning invänt mot den då planerade föreskriftsrätten.

Däremot har MSB valt, som stöd till kommunerna, att samtidigt utfärda allmänna råd till de nu remitterade föreskrifterna. MSB har valt att inte låta de allmänna råden ha en annan, bredare omfattning än vad bemyndigandet om föreskrifter gäller, förutom i något fall där MSB pekar på att kommunerna bör genomföra visst arbete som grund för att kunna uppfylla föreskrifternas krav. Detta har också varit intentionen enligt den statliga utredning som gjordes som underlag till förslagen i propositionen om ändringarna – genom att MSB ställer krav på innehåll och struktur förväntas också MSB till viss del styra kommunernas arbete för att uppnå kraven.¹

Uppgifter om de bemyndiganden som myndighetens beslutanderätt grundar sig på

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har enligt 3 kap. 3 § FSO bemyndigande att utfärda föreskrifter om kommunernas handlingsprogram enligt 3 och 8 §§ LSO. Bemyndigandet avser handlingsprogrammets innehåll och struktur.

Vilka som berörs av regleringen

Föreskrifterna handlar om kommunernas handlingsprogram för skydd mot olyckor och det är därmed kommunerna som primärt berörs. Andra aktörer som samarbetar med kommunerna kommer indirekt att beröras av föreskrifterna.

¹ SOU 2018:54, s. 104f

MSB har olika roller utifrån LSO, bl.a. tillsynsansvaret över kommunerna. Det innebär att MSB kommer att utöva tillsyn över att föreskrifterna följs. MSB ska även samordna kommunerna på en nationell nivå samt ge information och råd till dem enligt LSO.

Länsstyrelsen ska enligt LSO på begäran av MSB lämna uppgifter om lokala och regionala förhållanden till MSB.

Kommunen ska innan ett handlingsprogram antas eller det görs betydande förändringar i ett handlingsprogram samråda med berörda myndigheter. Berörda myndigheter kan vara olika statliga, centrala myndigheter såväl som länsstyrelsen. Ofta berörs Kustbevakningen och Sjöfartsverket, då handlingsprogrammet för räddningstjänst ska innehålla uppgifter om hamnar och dess gränser i vatten. Andra myndigheter som berörs är Polismyndigheten med tanke på deras ansvar för närliggande räddningstjänstverksamheter, såsom fjällräddning.

Handlingsprogrammet ska även kunna användas som information till allmänheten om förmågan till räddningsinsats, vilket innebär att föreskrifterna även indirekt påverkar kommunikationen med allmänheten.

Enligt propositionen till ändringarna i LSO berörs alla i någon mån av förslagen, eftersom skydd mot olyckor är en grundläggande samhällsservice. Regeringen nämner dock att de som främst berörs är kommunerna, länsstyrelserna, MSB och de som samarbetar med kommunal räddningstjänst².

Företag

Regleringen bedöms inte få effekter av betydelse för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt. Konsekvensutredningen innehåller därför inte någon beskrivning av punkterna detta avsnitt.

Regleringen bedöms få effekter av betydelse för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt. Konsekvensutredningen innehåller därför en beskrivning av punkterna i detta avsnitt.

Kommuner och regioner

Regleringen bedöms inte få effekter för kommuner eller regioner.

Regleringen bedöms få effekter för kommuner eller regioner.

² Prop. 2019/20:176, s. 69

Effekter för kommuner och regioner

Enligt propositionen om en effektivare kommunal räddningstjänst kan kommunerna få engångskostnader relaterade till utarbetande av olika styrdokument för verksamheterna, kunskapsspridning och kompetensutveckling.³ Det sker inte någon kompensation med anledning av detta. Kommunen har sedan tidigare i ansvar att ha dessa handlingsprogram och kraven på innehåll och struktur bör inte medföra några större kostnader.

Regeringen bedömer vidare att ändringarna om kommunala handlingsprogram medför en inskränkning i det kommunala självstyret, men att ändringarna inte går utöver vad som är nödvändigt för att uppfylla de ändamål som har legat till grund för ändringarna. Ingripandet i kommunernas självbestämmande anses vara mindre, eftersom beslutanderätten fortfarande ligger kvar hos kommunen. Kommunerna har vidare överlag varit positiva till ändringarna. Regeringens bedömning är att ingripandet är motiverat, och att ändamålet inte kan nås på annat sätt, vilket gör ändringarna godtagbara utifrån proportionalitetsprincipen enligt 14 kap. 3 § regeringsformen.⁴

Konsekvenser och övervägda regleringsalternativ

Nedan följer överväganden per kapitel i föreskrifterna. Föreskrifterna är uppbyggda så att kapitlen i möjligaste mån har följt den struktur som föreskrivs för de kommunala handlingsprogrammen.

Inledande bestämmelse

Här anges att föreskrifterna gäller innehåll och struktur avseende kommunala handlingsprogram, lagrum för dessa program samt var bemyndigandet att utfärda föreskrifterna finns. Detta inkluderas för att tydliggöra att det enbart är innehåll och struktur som föreskrifterna gäller. Det har under arbetets gång uppfattats finnas en förväntan att föreskrifterna kommer att styra mer av kommunernas arbete med skydd mot olyckor än innehåll och struktur i handlingsprogrammen, t.ex. krav på metoder för riskanalys, dokumentation i övrigt och bemanning i räddningstjänstorganisationen. Det ingår inte i bemyndigandet och så inte heller i föreskrifterna. Indirekt kräver dock, vilket också är meningen (se ”Beskrivning av alternativa lösningar...”), kraven i föreskriften indirekt ett visst arbete som grund.

En annan förväntan är att det i handlingsprogrammets innehåll ska inkluderas annat skydd än det mot olyckor som kan föranleda räddningsinsatser. Mer om detta nämns under nästa kapitel.

³ Prop. 2019/20:176, s. 71

⁴ Prop. 2019/20:176, s. 71

Handlingsprogrammets innehåll och struktur

En del av föreskriftsrätten är att ange vilken struktur handlingsprogrammen ska ha. Strukturen anges i 2 § men återfinns i bilaga. Bilagan är således styrande. Eftersom kommunen kan välja att ha ett eller två program finns i bilagan strukturer för de olika fallen.

Att avvika från strukturen genom att inkludera ytterligare kapitel eller bilagor i strukturen skulle göra att syftet med föreskrifterna, dvs. att nå större jämförbarhet och enhetlighet, då inte bedöms kunna uppnås.

Det förtydligas även att handlingsprogrammen enbart ska omfatta de olyckor som kan leda till räddningsinsats. MSB ser positivt på att kommunen arbetar med skydd mot olyckor i ett brett perspektiv, men kravet på handlingsprogram sträcker sig enligt 3 kap. 3 och 8 §§ lagen om skydd mot olyckor inte längre än till olyckor som kan leda till räddningsinsats. Det innebär att bemyndigandet och därmed föreskrifterna om innehåll och struktur inte heller inkluderar skydd mot andra olyckor än de som kan leda till räddningsinsats. Inget annat innehåll än det som anges i föreskrifterna får inkluderas i handlingsprogrammen. I så fall uppnås inte heller den jämförbarhet och enhetlighet som eftersträvas. Om kommunen har behov av styrning och styrdokument för annat skydd eller andra uppdrag kan de i så fall inkluderas i andra dokument utanför handlingsprogrammet.

Det anges även att handlingsprogrammet ska omfatta räddningsinsatser i fredstid och under höjd beredskap. Det innebär att det under efterföljande kapitel ska ingå förhållanden under både fredstid och höjd beredskap. I beskrivningen av risker ska därför även risker under höjd beredskap beskrivas och i kapitlet om förmåga till räddningsinsats ska förmåga under höjd beredskap beskrivas. Under kapitlet Räddningstjänst under höjd beredskap ska istället enbart de tillkommande uppgifterna som kommunen får vid höjd beredskap enligt 8 kap. LSO beskrivas, se nedan.

I handlingsprogrammet ska det faktiska och förväntade läget beskrivas. Det innebär att om förhållandena ändras, eller nya mål antas eller dylikt behöver handlingsprogrammen justeras för att spegla det nya, faktiska läget. Det har övervägts om det behöver införas föreskrifter om när ett handlingsprogram måste uppdateras. MSB har inte bemyndigande att föreskriva om regler om uppdateringar, när handlingsprogram ska fastställas etcetera. Kravet riktas istället på innehållet, dvs. att innehållet ska spegla det faktiska och förväntade läget. Det förväntade läget inkluderas eftersom handlingsprogrammet annars snabbt kan riskera att bli inaktuellt.

Det anges att beskrivningarna ska ske på övergripande nivå.

Handlingsprogrammen är avsedda att vara kommunens politiskt beslutade styrdokument för skydd mot olyckor som kan leda till räddningsinsats och detaljeringsgraden bör anpassas därefter. Det finns dock en utmaning härvid, då syftet med ändringarna i LSO samtidigt är att handlingsprogrammen ska bli

mer konkreta och jämförbara. Dessa båda aspekter balanseras i formuleringarna.

Däremot råder MSB kommunerna att grunda programmen på ett mer detaljerat arbete som grund för handlingsprogrammen. Dokument som beskriver sådant arbete och styr verksamheterna mer i detalj bör hänvisas till i bilaga till deras handlingsprogram. Bilagan regleras i 21 § i föreskrifterna. Det har övervägts om dokumenten skulle listas i kapitlet, men MSB har gjort bedömningen att det är mer lämpligt att placera dessa i bilaga för läsbarhetens skull.

I de allmänna råden öppnas upp för att kommunerna, efter önskemål som framkommit i remissen, ska kunna använda sig av underrubriker i de föreskrivna kapitlen. Dock har råden formulerats så att det enbart gäller de kapitel som finns på lägsta föreskrivna nivån. Om det skulle vara möjligt att inkludera underkapitel på högre rubriknivåer skulle det innebära att det skapas nya kapitel på samma nivå som föreskrivna kapitel. Det innebär i sin tur att det således skulle komma att finnas kompletterande kapitel till de föreskrivna vilket enligt ovan inte bedöms möjligt.

Inledning

Kommunen kan välja att benämna handlingsprogrammet utifrån den nomenklatur som råder i kommunen, men det ska vara tydligt att dokumentet utgör just handlingsprogram och om det är för förebyggande verksamheten och/eller för räddningstjänsten.

Det ska framgå i handlingsprogrammet vilka kommuner det utgör handlingsprogram för. Det innebär exempelvis att kommunalförbund som beslutar om handlingsprogram behöver ange vilka kommuner i förbundet som handlingsprogrammet omfattar.

Beskrivning av kommunen

Kommunen ska ge en allmän beskrivning av kommunens geografiska område. Detta görs för att ge en bild av hur kommunen ser ut rent generellt, för att sedan i nästa kapitel om Risker lägga till risktopografin. Paragrafen liknar 4 § p.1 i MSB:s föreskrifter (MSBFS 2015:5) om kommunernas risk- och sårbarhetsanalyser, som anger innehåll i redovisningen av kommunernas arbete med risk- och sårbarhetsanalys. Den lyder "Beskrivning av kommunen och dess geografiska område".

I de allmänna råden anges ett antal parametrar för att vägleda vad som minst bör tas upp i den allmänna beskrivningen. Förutom fakta om kommunen, såsom befolkningsmängd och tätorter, bör kommunen ange förväntad samhällsutveckling och demografi. Här har fler parametrar övervägts och olika förslag har lämnats i remissomgången men det har inte bedömts finnas

samstämmighet om ytterligare tillägg. Genom att skriva ”minst” indikeras dock att fler kan läggas till.

Aspekterna ska sedan då det är relevant beaktas i kapitlet om Risker, då utvecklingen av kommunen kan komma att påverka den framtida riskbilden. Ingen definition sker här av tätorter utan kommunen förväntas själv välja lämplig detaljeringsgrad.

Styrning av skydd mot olyckor

Kommunen har rätt att ordna sin verksamhet såsom kommunen önskar. Det innebär exempelvis att kommunens skyldigheter enligt lagen om skydd mot olyckor kan vara fördelade på olika nämnder och/eller kommunalförbund. Det kan också finnas en gemensam med annan eller andra kommuner. Hur ansvaret är fördelat ska anges i detta kapitel i handlingsprogrammet för att läsaren ska förstå hur kommunen har åtagit sig skyldigheterna. Det handlar således både om att beskriva ansvaret inom kommunen och i relation till ev. kommunalförbund eller kommuner med vilka det finns gemensam nämnd.

Det anges inte i lagen om skydd mot olyckor vem som ska besluta om handlingsprogrammet i en kommun eller ett kommunalförbund. Vem som beslutar om vilka frågor i en kommun regleras av Kommunallagen (2017:725), där det exempelvis framgår av 5 kap. 1 § att fullmäktige beslutar i ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt för kommunen, främst mål och riktlinjer för verksamheten med mera.

Tidigare reglerade lagen om skydd mot olyckor att det är fullmäktige som beslutar om programmet alternativt den beslutande församlingen i ett kommunalförbund men denna skrivning är nu borttagen för att möjliggöra för kommunen att själva styra beslutsordningen. Det behöver därmed framgå i handlingsprogrammet vem som har antagit det och när.

Det har övervägts att inkludera krav på beskrivning av vilka ändringar som har gjorts sedan föregående handlingsprogram. Detta har dock inte bedömts vara lämpligt att inkludera i handlingsprogrammet, utan sådan information kan i så fall fås på annat sätt. Ett annat skäl har varit att beskrivningarna skulle behöva vara omfattande men inte uppfylla någon större funktion i de handlingsprogram som ska beslutas senast 1 januari 2022, med tanke på den lagändring som har ägt rum med större ändringar som konsekvens.

Det har även övervägts om det skulle ställas krav på beskrivningar angående om några särskilda delar i handlingsprogrammen har beslutats i särskild ordning, exempelvis att målen har antagits av fullmäktige. Bedömningen har dock gjorts att de snarare hör till framtagandet av handlingsprogrammet och som kommunen har att ordna med utifrån gängse rutiner i kommunen, och att det enbart är beslutet om att anta handlingsprogrammet i sin helhet som bör anges.

Det har vidare övervägts om uppföljning, utvärdering och lärande skulle inkluderas i detta kapitel om styrning. Styrning hör nära samman med kontroll genom uppföljning och utvärdering. Efter synpunkter i remissen och efter dialog med den referensgrupp som har knutits till arbetet har dock ett eget kapitel om detta lagts som avslutande kapitel innan de föreskrivna bilagorna.

Risker

Övergripande beskrivning

Enligt LSO ska kommunen ha förmåga till räddningsinsats för varje typ av olycka som kan inträffa i kommunen och som kan leda till räddningsinsats. Det innebär att kommunen behöver identifiera vilka risker och olyckstyper som kan komma ifråga. Det har övervägts om beskrivningen av risker enbart skulle bestå av beskrivning per olyckstyp men MSB anser att det finns vissa olyckstypsgemensamma, övergripande aspekter som med fördel kan behandlas i ett inledande gemensamt stycke. Detta stycke benämns Övergripande beskrivning. Motsvarande struktur finns därefter angående beskrivning av förmåga – först övergripande och därefter per olyckstyp.

Paragrafen som innehåller ett förtydligande vad som avses med risker, nämligen bedömningar av vilka olyckor som kan leda till räddningsinsatser, hur ofta de kan förväntas inträffa och förväntade konsekvenser för det fall de inträffar. Denna definition är viktig, eftersom den ställer upp de parametrar som behöver beskrivas.. Risk kan i vardagligt tal ofta avse sannolikheten eller "chansen" att något händer, men inom forskning och vetenskap inom området avses med risk just en sammanvägning av sannolikhet/frekvens och konsekvens av en händelse. Denna skrivning ramar in vad beskrivningen av risk ska handla om i handlingsprogrammet. I de allmänna råden anges hur detta kan göras, det vill säga att kommunen kan använda sig av sannolikheter eller frekvenser.

De allmänna råden anger även att allt frånvanligt förekommande olyckor tillhändelser som inträffar mer sällan bör inkluderas. Beskrivningarna behöver även fånga den framtida riskbilden så att kommunens förmåga kan vara relevant för den tid som programmet planeras gälla, genom att till exempel beröra konsekvenser av klimatförändringar.

Höjd beredskap inkluderas enligt 3 § i detta kapitel, då det i 3 kap. 8 § lagen om skydd mot olyckor anges att förmåga till räddningsinsats ska beskrivas för förhållanden i fredstid såväl som under höjd beredskap. Eftersom förmågebeskrivningarna behöver utgå från riskbilden behöver förhållandena vid höjd beredskap ingå i Risker. I de allmänna råden rekommenderas kommunen att ha en dialog med sin länsstyrelse om denna riskbild, utifrån att länsstyrelsen är högsta ansvariga civila totalförsvarsmyndighet i länet.

Beskrivning per olyckstyp

I detta kapitel ska kommunen beskriva riskerna utifrån lokala förhållanden för vissa olyckstyper. Olyckstyperna har valts av delvis olika anledningar.

- Brand i byggnad, brand utomhus och trafikolycka är alla vanligt förekommande i kommunerna. Det är också olyckstyper som kan leda till stora konsekvenser på liv, hälsa, egendom och miljö.
- Olycka med farliga ämnen och naturolycka kan inträffa i stort sett alla kommuner och resultera i stora konsekvenser på liv, hälsa, egendom och miljö.
- Drunkning kan inträffa i stort sett i allakommuner med konsekvenser på främst liv och hälsa.

Flertalet av olyckstyperna som föreskrivs kan dessutom leda till omfattande räddningsinsatser, vilket påverkar kommunernas förmåga att genomföra räddningsinsats.

Övervägande gjordes om det skulle föreskrivas om en olyckstyp som anknyter till "nödständig person", vilken innefattar ett flertal olika händelser såsom självmord eller självmordsförsök, fastklämd person etc. I räddningstjänsternas insatsstatistik rapporteras ca 2000 händelser per år (genomsnitt åren 2018-2020) av typen "självmord eller självmordsförsök" (som inte är brand, trafikolycka, utsläpp eller drunkning). 66 % av dessa bedömdes uppfylla kriterierna för LSO efter ankomst. Kommunens bedömningar i detta avseende varierar.

Olika räddningstjänstorganisationer har olika utgångspunkter för sina ageranden vid självmordshändelser. Händelserna kan betraktas som räddningstjänst enligt LSO eller som sjukvårdsuppdrag eller hjälp till polis. Kriterierna för LSO kan också bedömas olika såväl vid utlarmning som efter ankomst till olycksplatsen. Vid samråd med representanter för den kommunala räddningstjänsten framgår denna skillnad tydligt. Vissa kommuner har flertalet sådana uppdrag som de bedömer som räddningsinsatser medan andra kommuner inte har några sådana räddningsinsatser alls.

Det inryms enligt MSB:s mening inte i LSO att kommunen har en skyldighet att inleda en räddningsinsats vid varje självmord eller självmordsförsök. Varje sådan händelse är inte att se som en olycka enligt förarbetena till lagen. Det finns dock händelser som bedöms uppfylla kriterierna för räddningstjänst.

Bedömningen gjordes att denna händelsetyp generellt sett inte på ett tydligt och entydigt sätt kan härledas till att kriterierna för räddningstjänst enligt 1 kap. 2 § LSO kan uppfyllas. Flera representanter för de kommunala räddningstjänstorganisationerna har önskat att det ska finnas en möjlighet i att inkludera olyckstypen i handlingsprogrammet. "Nödständig person" har därför inkluderats i de allmänna råden som exempel på en olyckstyp som kommunen

kan överväga att komplettera den föreskrivna listan med utifrån lokala förhållanden.

Övriga typer av olyckor, utöver de som föreskrivs, har inte valts ut då de inte bedöms vara vanligt förekommande i alla kommuner, inträffa i flertalet av kommunerna eller resultera i stora konsekvenser på liv, hälsa, egendom eller miljö

I de allmänna råden anges att kommunens beskrivning per olyckstyp bör ta hänsyn till och beskriva den variation av risker som finns i kommunen inom respektive olyckstyp (fortfarande utifrån den lokala riskbilden). Variationen kan bero på olika typer av objekt, platser eller omfattning. Detta kan till exempel innebära att beskrivningen av olyckstypen brand i byggnad belyser olika objektstyper - olika typer av byggnader - såsom exempelvis brand i bostad, vårdmiljö och industri, utifrån geografisk plats såsom exempelvis tätort och landsbygd, eller med hänsyn till hur ofta olyckorna kan inträffa och med vilka konsekvenser på liv, hälsa, egendom och miljö de kan leda till.

Övervägande gjordes om det istället skulle föreskrivas om så kallade "underolyckstyper", som preciserade denna variation. Även allmänna råd övervägdes angående detta. Men underolyckstyperna beskrivs istället i tillhörande handbok som exempel på beskrivning av variationer, då föreskrifterna annars bedömdes bli för detaljstyrande. Istället infördes skrivningen om att kommunen ska beskriva variationen inom respektive olyckstyp, vilket bedöms utgöra lämpligare styrning.

Förutom de föreskrivna olyckstyperna ska kommunen komplettera med andra olyckstyper utifrån sin riskbild. I senare kapitel ska kommunen sedan beskriva sin förmåga till räddningsinsats för dessa olyckstyper. De olyckstyper som kommunen ska lägga till efter de stipulerade i listan (p.1-6) ska utgå från den lokala riskbilden. Överväganden gjordes om det istället skulle stå "kan lägga till" i allmänna rådet istället för "ska lägga till" i föreskrifterna. MSB bedömer att det är ett viktigt signalvärde att inkludera detta i föreskrifterna eftersom det är den lokala riskbilden som ska återges i handlingsprogrammet och då propositionen understryker den röda tråden mellan lokal riskbild, mål och förmåga. I portalparagrafen i LSO (1 kap. 1 §) anges även att skyddet ska utgå från lokala förhållanden. För kommuner där det inte i den lokala riskbilden finns fog för att lägga till några ytterligare olyckstyper behövs inte heller någon komplettering med fler olyckstyper för att uppfylla föreskrifterna.

I remissen har inkommit önskemål om att få välja ordning på underkapitlen som beskriver olyckstyperna. Föreskrifterna och de allmänna råden har utformats för att medge att tillkommande olyckstyper utifrån lokala förhållanden kan inkluderas på valfri plats om det passar bättre i flödet vid läsning, men det är inte i övrigt tänkt att ordningen ska ändras. Dock bör de som utgångspunkt läggs till sist, efter den sista listade olyckstypen Drunkning. Om kommunen inte lägger till några olyckstyper är det den ordning som anges i föreskrifterna som ska råda.

Numreringen ska inte ses som att det förekommer någon rangordning i viktighet bland olyckstyperna, utan är enbart av föreskriftstekniska skäl.

Det påtalas också i de allmänna råden att beskrivningarna för höjd beredskap ska ske sida vid sida med de fredstida beskrivningarna per olyckstyp, det vill säga inte som egna olyckstyper.

Värdering

Enligt propositionen är det av vikt att det finns en röd tråd mellan lokal riskbild och de lokala verksamhetsmål som kommunen sätter upp för att sträva mot de nationella målen. Kapitlet Värdering fyller därför en viktig funktion, då det utgör länken mellan beskrivningen av riskerna och de mål som kommunen fastställer för räddningstjänst och förebyggande verksamhet. I de allmänna råden anges att värderingen bör innehålla slutsatser. Utan motiveringar och slutsatser bedöms det vara svårt att göra en tillräcklig värdering som grund för verksamhetsmålen. Notera även att värderingen nämns i paragrafen om mål, se nästa avsnitt. MSB har övervägt om dessa båda kapitel skulle läggas samman till ett gemensamt, men det har bedömts finnas skäl att tydliggöra detta viktiga steg i kommunernas handlingsprogram.

Mål

Kommunen ska enligt 3 kap. 3 och 8 § § LSO ange ”målen för verksamheten”. Det innebär att kommunen ska fastställa mål för både den förebyggande verksamheten och för räddningstjänsten. I föreskrifterna anges att målen ska utgå från värderingen enligt 9 §, för att säkerställa den nämnda röda tråden. Det erinras även om att målen ska sträva mot de nationella målen.

I förarbetena till LSO⁵ nämns att de lokala målen, de så kallade verksamhetsmålen, kan bestå av två olika typer av mål, nämligen säkerhetsmål och prestationsmål. Säkerhetsmål tar, enligt förarbetena, sikte på skyddsnivåer och effekter hos medborgaren och i samhället, medan prestationsmål har fokus på prestationer eller åtgärder som ska vidtas. Praxis visar att kommuner ofta har valt att lyfta ut prestationsmål från sina handlingsprogram och istället inkludera dessa i underliggande dokument med kortare tidsspann, exempelvis årliga verksamhetsplaner. Propositionen som ligger till grund för de nu beslutade ändringarna i LSO understryker vikten av en effektivare kommunal räddningstjänst och att arbetet får effekt. Handlingsprogrammen avser vara politiska styrdokument på en övergripande, styrande nivå, vilket gör att de allmänna råden förtydligar att målen som ingår i handlingsprogrammen bör fokusera på effekter som kommunen avser att uppnå. Det förtydligas också att det bör handla om effekter för den drabbade eller i samhället. Det är således inte prestationsmål som avses, utan bedömningen görs att de lämpligen bör ingå i mer verksamhetsnära kommunala dokument istället.

⁵ SOU 2002:10, s. 107

Det görs också en erinran om vilka nationella mål som avses för de båda olika verksamheterna.

Förebyggande – förmåga och verksamhet

Det förebyggande arbetet i kommunerna ska ha fokus på vilka effekter de åtgärder som vidtas ska ha på skyddet för enskilda personer. Särskilt fokus ska finnas för att förhindra och minska sannolikheten för att människor dör i bränder vilket till stor del sker i deras bostäder. Det förebyggande arbetet är till sin natur lättare att planera än exempelvis räddningstjänsten varför det är av stor vikt att beskriva vilken organisation som finns med vilka resurser. Det anges även i 3 kap. 3 § LSO att det i handlingsprogrammet ska ingå en beskrivning av hur den förebyggande verksamheten är ordnad och planerad.

De allmänna råden förtydligar att den nationella strategin för stärkt brandskydd bör ligga till grund för kommunens arbete för att sträva mot det nationella målet om förebyggande verksamhet, där särskild vikt ska läggas vid människors död och andra allvarliga skador. Rådet lyfter även att resurser, framförallt i form av särskild kompetens, är en viktig del av kommunens verksamhet som ska beskrivas.

Tillsyn

Kommunen ska beskriva sitt arbete med tillsyn då det i lagstiftningen stadgas som en obligatorisk uppgift för kommunen. Kompetens för den personal som utför tillsyn ska särskilt anges då det i lagstiftningen framgår att den som utför tillsyn ska ha den kompetens som krävs.

Stöd till den enskilde

Kommunen ska beskriva sitt arbete med stöd till den enskilde då det i lagstiftningen stadgas som en obligatorisk uppgift för kommunen. I förarbetena anges att särskilt fokus bör läggas på denna uppgift.

Rengöring och brandskyddskontroll

Kommunen ska beskriva sitt arbete med rengöring och brandskyddskontroll då det i lagstiftningen stadgas som en obligatorisk uppgift för kommunen. Utbildning för den personal som utför dessa uppgifter ska särskilt beskrivas då det i lagstiftningen särskilt anges vilka utbildningskrav som ställs.

Andra åtgärder som syftar till att förebygga bränder och andra olyckor som kan föranleda räddningsinsats

Kommunen ska beskriva sitt arbete inom detta område då det i lagstiftningen stadgas som en obligatorisk uppgift för kommunen.

Räddningstjänst – förmåga och verksamhet

Övergripande

Utifrån motsvarande anledningar som redogörs för i kapitlet om Risker består Räddningstjänst – förmåga och verksamhet av först en inledande övergripande och olyckstypsgemensam del, sedan en del om förmåga per olyckstyp.

Här ges styrning för kommunen hur förmågan ska beskrivas och det centrala är att förmåga handlar om möjligheten att skapa effekter genom positiv påverkan. Historiskt har förmågebeskrivningar ofta beskrivits i form av resurser, men här förtydligas att förmåga i första hand handlar om effekter. Detta stämmer väl in med ansvaret för räddningschefen att ordna räddningstjänsten så att räddningsinsatser kan påbörjas inom godtagbar tid och genomföras på ett effektivt sätt. Denna styrning ligger till grund för både den övergripande beskrivningen men effekt återkommer också i styrningen för beskrivning av förmåga per olyckstyp. Dock ska även resurser beskrivas, som en följd av 3 kap 8 § LSO där det anges att kommunen i handlingsprogrammet ska ange vilka resurser som finns för att upprätthålla förmågan.

Vid övervägande av vad som skulle föreskrivas ingå i den olyckstypsgemensamma beskrivningen valdes de parametrar som med fördel kan beskrivas på en övergripande nivå, gemensamt för alla olyckstyper. I punktlistan återfinns därför kommunens egna resurser men också resurser i samverkan. Denna resursbeskrivning kan ses som beskrivning av en ”laguppställning” som finns att tillgå för att genomföra räddningstjänst oavsett olyckstyp. I de allmänna råden anges vad kommunen bör beskriva angående resurser. Då kommunen bör ges en frihet att välja exakt hur beskrivningarna ska göras har detta inte angivits i föreskriftstexten. Det förtydligas dock att det med resurser avses både materiella och personella resurser, inklusive kompetens. MSB övervägde om kompetens skulle vara en egen punkt i punktlistan men det ansågs vara starkt kopplat till de personella resurserna och får därmed ingå i dessa.

Efter synpunkter i remissen har även brandvattenförsörjning inkluderats i listan, då det är en viktig grund för förmågan att genomföra vissa räddningsinsatser. Likaså har alarmering lagts till. Med det avses kraven på kommunen enligt 6 kap. 10 § LSO.

Även varning och information till allmänheten har inkluderats, utifrån kraven på kommunen i 1 kap. 7 § LSO. Detta kan vara av intresse för allmänheten och ett av syftena med handlingsprogrammen är just att det ska kunna användas som information till allmänheten.

Tidsfaktorn är viktig när det gäller räddningstjänst och förmågan att ha effekt. Därför ska kommunen beskriva tid som en del av förmågan. Resurserna kommer att nå olika snabbt till de olyckor som har skett pga. att de har hänt på olika ställen inom kommunens geografiska område. Detta behöver beskrivas. Det ska också beskrivas om förmågan varierar över tid, exempelvis sommartid,

på natten eller på helgen. Vad som avses med över tid är förtydligat i allmänna råden.

Det övervägdes vilken tid som är mest relevant att beskriva i kommunernas handlingsprogram. Ett alternativ var att kommunen ska beskriva tiden från att larm når kommunens första räddningsresurs, exempelvis när larmet går på en brandstation, istället för tiden när larm inkommer till 112. Hantering av inkommande samtal sker på olika sätt i kommunerna, där vissa kommuner arbetar med egna operatörer som sköter medlyssning och utlarmning själva, medan andra kommuner har uppdragit hantering inklusive utlarmning till SOS Alarm AB. Vissa kommuner arbetar även med förlarm och andra inte. Gränsen mellan att ta emot och hantera ett 112-samtal och att larma å kommunens vägnar är också svår att enkelt definiera. Dessa olikheter gör det komplicerat att kortfattat i en föreskriftstext ange exakt vilken tid som ska beskrivas utan risk för missuppfattningar. Bedömningen gjordes att kommunens beskrivning ska omfatta tiden från att larm inkommer till 112, då detta är en tydlig tid att definiera. Förtydligandet gjordes också att tiden inkluderar larmhanteringen, vilket utifrån den drabbades perspektiv är relevant att inkludera.

Överlåtande av inledande begränsande uppgifter samt samverkan som görs är troligen ofta gjort för mer än en olyckstyp, varför detta också inkluderas i detta kapitel. Det bör framgå vad som har överlåtits och till vem.

Beskrivning per olyckstyp

Förmågan ska beskrivas för de olyckstyper som anges 8 §, inklusive för de olyckstyper som kommunen har kompletterat med utifrån lokala förhållanden i kapitlet Risker. Förmågan kan innehas på egen hand eller i samverkan, vilket anges i propositionen, som understryker vikten av samverkan.

Här tydliggörs att beskrivningen per olyckstyp ska utgå från vilka effekter som ska uppnås, likt skrivningarna i 12 §. Det anges att effekterna uppnås genom att kommunen genomför vissa uppgifter av särskild vikt och att det för att genomföra uppgifterna krävs vissa resurser som är särskilt viktiga för uppgifterna. Uppgifterna är dels omedelbara begränsande uppgifter inledningsvis, dels uppgifter fortsättningsvis som helt kan bryta skadeförloppet. Kommunen kan inkludera en sammanfattning av uppgifterna och resurserna i sina beskrivningar.

I remissvaren framkom att flera kommuner ansåg att ett tvingande krav på beskrivning av sådana uppgifter för samtliga olyckstyper skulle ge för detaljerade och omfattande beskrivningar. Vissa kommuner har dock önskemål om att inkludera en sammanfattning av sådana uppgifter på en övergripande nivå.

MSB har bedömt att kommunerna kan inkludera sådana beskrivningar om uppgifter och resurser av särskild vikt om de görs på en sammanfattande nivå, men att det inte ska vara ett tvingande krav. MSB anger i de allmänna råden att kommunen bör ha ett mer detaljerat arbete angående detta. Det stämmer också

med ordningen att det är räddningschefens ansvar att ha en ändamålsenligt ordnad verksamhet.

Även förmåga till utrymning via fönster med hjälp av kommunens stegutrustning har inkluderats, då det är en parameter som förekommer i Boverkets byggregler om brandskydd. Behovet lyftes i flera remissvar. I byggreglerna anges i ett allmänt råd⁶ att ”bedömningen av räddningstjänstens insatstid och insatsförmåga kan baseras på de kommunala handlingsprogram som upprättas enligt...”.

MSB har övervägt om insatstid är den tid som bör beskrivas i kommunernas handlingsprogram. Denna tid startar enligt praxis när räddningstjänstorganisationen får larmet och slutar när utrymning via fönster kan påbörjas. MSB har bedömt det som mer relevant utifrån den drabbades perspektiv att i handlingsprogrammet beskriva tiden från att larm inkommer till 112. Således har det i föreskrifterna inkluderats ett krav på att för olyckstypen brand i byggnad beskriva förmågan till utrymning via fönster, och som en del av den beskrivningen ska tiden från larm inkommer till 112 tills att utrymning kan påbörjas beskrivas.

För att även möta upp Boverkets allmänna råd har MSB i sina allmänna råd inkluderat en skrivning om att kommunerna bör utforma sina beskrivningar av nämnda tid i handlingsprogrammen så att den tid som efterfrågas enligt Boverkets byggregler också kan utläsas.

På motsvarande sätt som i 12 § behöver förmågan beskrivas utifrån var olyckan inträffar och även om det finns variation över tid.

Ledning i räddningstjänsten

Ledning regleras i andra föreskrifter som ställer krav på skriftlig dokumentation. Det som bedömts vara av vikt att beskriva i handlingsprogrammen är förmågan till övergripande ledning och ledning av räddningsinsatser. För handlingsprogrammen har organisation samt samarbeten och samverkan kring samt egna ledningsresurser bedömts som en lämplig detaljeringsnivå. Viss dubbling kan uppstå med resursbeskrivningen i 12 och 13 §§, vilket också nämns i allmänna rådet till 12 §.

Då tid är en viktig aspekt vid räddningsinsatser inkluderas ett tidsmått i listan över vad som ska beskrivas. Ledning förutsätts påbörjas omedelbart genom kommunens ständiga förmåga till övergripande ledning som krävs enligt 3 kap. 16 b § LSO. Men den tid som avses här är när första ”yttre” räddningsresurs med ledningsförmåga kan börja leda skadeområdesnära.

Samtidiga och omfattande räddningsinsatser

Såväl flera samtidiga räddningsinsatser som omfattande räddningsinsatser medför vanligen påverkan på möjligheterna att genomföra ytterligare räddningsinsatser. Då det inte är realistiskt att anta att samma förmåga till

⁶ Allmänna råd till 5 kap. 13 § Boverkets byggregler (BFS 2011:6)

räddningstjänst ska kunna upprätthållas då resurser redan ianspråktagits bör handlingsprogrammet beskriva hur räddningsinsatser trots detta kan påbörjas inom godtagbar tid och genomföras på effektivt sätt. Samverkan med andra blir en viktig faktor att beskriva här.

Det har gjorts övervägande angående om det på något sätt skulle skrivas in hur många samtida räddningsinsatser och av vilken omfattning som ska klaras av samtidigt. Men det bedöms inte vara relevant att ange en siffra, utan tanken är att kommunen utifrån lokala förhållanden får beskriva detta på ett för den relevantt sätt. På motsvarande sätt har inte någon definition satts för vad en omfattande räddningsinsats är. Det som däremot har bedömts som relevant att inkludera är hur kommunen tar emot och använder sig av extern hjälp i form av externa resurser, både personella och materiella, vid omfattande räddningsinsatser.

De allmänna råden förtydligar att beskrivningen av förmågan vid samtida och omfattande räddningsinsatser ska utgå från förmågebeskrivningarna enligt 12-13 §§, det vill säga förmågebeskrivningarna för räddningsinsatserna rent generellt. Detta förtydligas då det är den senare förmågan som ligger till grund för förmågan vid samtida och omfattande räddningsinsatser.

Räddningstjänst under höjd beredskap

Under höjd beredskap ska kommunens organisation för räddningstjänst enligt 8 kap. LSO även ansvara för vissa tillkommande uppgifter. Dessa ska kommunen beskriva i detta kapitel. Övriga aspekter för höjd beredskap ska beskrivas i respektive kapitel ovan, se kapitlet Handlingsprogrammets struktur och innehåll.

Området är under utveckling och regeringen har aviserat att en utredning ska ske om kommunens ansvar inom området, tillämpning av reglerna samt om finansieringen av uppgifterna. Det återstår därmed att få mer klarhet i både styrning och stöd.

Regleringen har därför utformats så att den bedöms fånga huvuddragen av vad som bör ingå i kommunernas handlingsprogram, och bedöms även kunna äga giltighet över längre tid, i takt med att området utvecklas. I praktiken torde regleringen inledningsvis innebära att detta område inte beskrivs särskilt fylligt i kommunernas handlingsprogram.

Föreskriftens krav på beskrivningar av räddningstjänst under höjd beredskap har utformats med utgångspunkt från att den förmåga som ska skapas ska utformas i samråd med länsstyrelsen. Även om länsstyrelsen för närvarande inte har alla ingångsvärden vad gäller hotbild och beskrivningar av nödvändig förmåga, kan kommunen inom ramen för LSO, om än i tillämpliga delar, påbörja planeringen av räddningstjänst under höjd beredskap. Som exempel kan nämnas krigsplacering av personal, kompetenshöjning och säkerhetshöjande åtgärder.

Uppföljning, utvärdering och lärande

En viktig del av kommunens arbete med skydd mot olyckor, som också påtalas i förarbetena, är att lära från inträffade olyckor. Kommunens nämnder (inklusive nämnd i ett kommunalförbund) ska enligt 6 kap. 6 § kommunallagen se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt. Föreskrifterna anger därför att kommunen i sitt handlingsprogram ska beskriva hur verksamheten följs upp och utvärderas. I beskrivningen i detta kapitel ska även arbetet med att lära från olyckor inkluderas, då det är en viktig del av att stärka skyddet mot olyckor. Lärande från olyckor behöver vara en del av det systematiska arbetssättet inom skydd mot olyckor. Det är vidare delar som härför sig till både förebyggande verksamhet och räddningstjänst.

Det har övervägts om kapitlet istället skulle utgöra en del av beskrivningen av styrningen av skyddet mot olyckor. Men då det utgör en del i systematiken i kommunernas styrning, som propositionen lyfter fram som viktig och att det utgör ett förbättringsområde, samt att det finns ett särskilt lagkrav om olycksundersökningar, utgör dessa båda delar ett eget, avslutande kapitel. Hur kommunen väljer att arbeta med sin interna kontroll eller närmare anvisningar för vad som ska beskrivas görs dock inte.

Bilaga A: Dokumentförteckning

Övervägandet gjordes att det var lämpligt med en egen bilaga för att kommunen ska kunna lista relevanta avtal och relevanta närliggande dokument till handlingsprogrammet. Det ska vara tydligt vilka avtal och dokument som finns. För att kommunen inte ska riskera att behöva uppdatera hela handlingsprogrammet om ett avtal skrivs om anges att det är de avtal som gäller vid tidpunkten för varje handlingsprogramms fastställande som ska anges.

Bilaga B: Beskrivning av samråd

Det finns krav på samråd innan kommunen fastställer sitt eller sina handlingsprogram. För att få en förståelse för hur detta har gått till och om det finns särskilda frågor som har varit uppe till diskussion ska kommunen redogöra för vissa aspekter i samrådet.

Bilaga C: Hamnar och dess gränser i vatten

Denna bilaga har lagts sist då den inte är relevant för alla kommuner. Den gäller även bara programmet för räddningstjänst, då kravet om att ange hamnar och dess gränser i vatten enbart gäller för handlingsprogrammet för räddningstjänst.

Bilaga 1. Struktur

Här anges vilken struktur kommunen ska ha i sitt handlingsprogram. Eftersom kommunen kan välja att anta separata program för förebyggande verksamhet

respektive räddningstjänst men också att anta ett gemensamt för båda verksamheterna anges strukturer för båda fallen. Eftersom kommunen kan komplettera med egna olyckstyper utifrån lokal riskbild efter delkapitlet om drunkning kan numreringen av kommunens delkapitel för efterföljande kapitel komma att variera. Dock får det enbart ske inom ramarna för vad som anges i föreskrifterna, vilket också påtalas.

Bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen

Föreskrifterna kommer av svensk lagstiftning om skydd mot olyckor och är ett nationellt initiativ och förenligt med EU-rättsliga principer.

Bedömning av om särskilda hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser

Riksdagen beslutade om ändringarna i LSO 21 oktober 2020 och regeringen beslutade om ändringarna i FSO 28 oktober 2020. Ikraftträdandet av LSO är 1 januari 2021, men övergångsregler gäller för ändringarna i paragraferna om kraven på handlingsprogrammen på det vis att de träder ikraft 1 januari 2022.

MSB har följt förarbetena till ändringarna i LSO och har därmed kunnat förbereda arbetet med föreskrifterna och de allmänna råden. Det intensifierades när beslutet togs av riksdag och regering för att kunna utfärda föreskrifterna skyndsamt för att ge kommunerna så bra förutsättningar som möjligt att uppnå kraven. Dessutom har MSB för att underlätta för kommunernas förberedelser och arbete bedrivit föreskriftsarbetet transparent och låtit kommunerna följa arbetet, t.ex. genom att löpande ta del av utkast. Det har inrättats en referensgrupp med femton representanter från kommunerna och länsstyrelsen.

Kommunerna har samtidigt som de önskar ha föreskrifterna klara så skyndsamt som möjligt önskat att få tillräckligt med tid för remisshantering i kommunen. Remisstiden har i dialog med utsedda företrädare för kommunerna och SKR satts till tre månader. Därefter bör ikraftträdandet ske så snart som möjligt.

Informationsinsatser har delvis beskrivits ovan. MSB har även genomfört en informations- och dialogkonferens för kommunerna och andra aktörer inom skydd mot olyckor. Drygt 600 personer deltog. MSB och SKR gjorde i november ett gemensamt utskick till kommunerna med information om förändringarna och att stöd fanns att få på MSB:s webbplats. Visst stöd prioriterades tidigt för att ge kommunerna möjlighet att starta sitt arbete. MSB

bedömer dock att informationsinsatserna behöver fortsätta under 2021, bl.a. med implementeringskonferenser eller motsvarande.

Kontaktpersoner

Sandra Danielsson, handläggare

Tfn 010-240 36 86

sandra.danielsson@msb.se

Patrik Perbeck, enhetschef

Tfn 010-240 53 65

patrik.perbeck@msb.se

Avdelningen för räddningstjänst och olycksförebyggande

Bilaga. Utdrag från lag och förordning om skydd mot olyckor

Från 3 kap. lagen (2003:778) om skydd mot olyckor

Förebyggande verksamhet

3 § /Upphör att gälla U:2021-01-01/ En kommun skall ha ett handlingsprogram för förebyggande verksamhet. I programmet skall anges målet för kommunens verksamhet samt de risker för olyckor som finns i kommunen och som kan leda till räddningsinsatser. I programmet skall också anges hur kommunens förebyggande verksamhet är ordnad och hur den planeras.

Handlingsprogrammet skall antas av kommunfullmäktige för varje ny mandatperiod. Innan programmet antas skall samråd ha skett med de myndigheter som kan ha ett väsentligt intresse i saken. Kommunfullmäktige kan uppdra åt kommunal nämnd att under perioden anta närmare riktlinjer. I ett kommunalförbund skall handlingsprogrammet antas av den beslutande församlingen.

Regeringen får, om det finns synnerliga skäl, på framställning av den myndighet som regeringen bestämmer besluta om ändring av ett handlingsprogram för förebyggande verksamhet.

3 § /Träder i kraft I:2021-01-01/ En kommun ska ha ett handlingsprogram för förebyggande verksamhet. I programmet ska kommunen ange

1. målen för verksamheten,
2. de risker för olyckor som finns i kommunen och som kan leda till räddningsinsatser, och
3. hur verksamheten är ordnad och hur den planeras.

Innan kommunen antar ett handlingsprogram eller beslutar om betydande förändringar i programmet ska den samråda med de myndigheter som särskilt berörs av förändringarna.

Lag (2020:882).

Räddningstjänst

8 § /Upphör att gälla U:2021-01-01/ En kommun skall ha ett handlingsprogram för räddningstjänst. I programmet skall anges målet för kommunens verksamhet samt de risker för olyckor som finns i kommunen och som kan leda till räddningsinsatser. I programmet skall också anges vilken förmåga kommunen har och avser att skaffa sig för att göra sådana insatser. Som en del av förmågan skall anges vilka resurser kommunen har och avser att skaffa sig. Förmågan skall redovisas såväl med avseende på förhållandena i fred som under höjd beredskap.

Handlingsprogrammet skall antas av kommunfullmäktige för varje ny mandatperiod. Innan programmet antas skall samråd ha skett med de myndigheter som kan ha ett väsentligt intresse i saken. Kommunfullmäktige kan uppdra åt kommunal nämnd att under perioden anta närmare riktlinjer. I ett kommunalförbund skall handlingsprogrammet antas av den beslutande församlingen.

Regeringen får, om det finns synnerliga skäl, på framställning av den myndighet som regeringen bestämmer besluta om ändring av ett handlingsprogram för räddningstjänst.

8 § /Träder i kraft I:2021-01-01/ En kommun ska ha ett handlingsprogram för räddningstjänst. I programmet ska kommunen ange

1. målen för verksamheten,
2. de risker för olyckor som finns i kommunen och som kan leda till räddningsinsatser, och
3. förmågan att
 - a) genomföra räddningsinsatser för varje typ av sådan olycka,
 - b) genomföra flera samtidiga räddningsinsatser,
 - c) genomföra omfattande räddningsinsatser, och
 - d) utöva ledning i räddningstjänsten.

Kommunen ska i programmet ange vilka resurser som finns för att upprätthålla förmågan. Förmågan ska redovisas för förhållandena såväl i fred som under höjd beredskap.

Innan kommunen antar ett handlingsprogram eller beslutar om betydande förändringar i programmet ska den samråda med de myndigheter som särskilt berörs av förändringarna.

Lag (2020:882).

/Rubriken träder i kraft I:2021-01-01/

Från 3 kap. förordningen (2003:789) om skydd mot olyckor

Handlingsprogram och planer

3 § /Upphör att gälla U:2021-01-01/ De handlingsprogram som avses i 3 kap. 3 och 8 §§ lagen (2003:778) om skydd mot olyckor skall innehålla uppgifter om samverkan med andra kommuner och med statliga myndigheter och enskilda.

I de handlingsprogram som avses i 3 kap. 8 § samma lag skall en kommun i förekommande fall lämna uppgift om hamnar och deras gränser i vatten.

3 § /Träder i kraft I:2021-01-01/ De handlingsprogram som avses i 3 kap. 3 och 8 §§ lagen (2003:778) om skydd mot olyckor ska innehålla uppgifter om samverkan med andra kommuner och med statliga myndigheter och enskilda.

I de handlingsprogram som avses i 3 kap. 8 § samma lag ska en kommun i förekommande fall lämna uppgift om hamnar och deras gränser i vatten.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap får meddela närmare föreskrifter om vad de handlingsprogram som avses i 3 kap. 3 och 8 §§ samma lag ska innehålla och hur de ska struktureras. Förordning (2020:883).